

Reactie van VGN, VOBC, de Nederlandse ggz, Jeugdzorg Nederland, GGD GHOR Nederland en ActiZ Jeugd op het wetsvoorstel "Wijziging Leerplichtwet 1969 vrijstelling bij lichamelijke of psychische gronden"

VGN, VOBC, de Nederlandse ggz, Jeugdzorg Nederland, GGD GHOR Nederland en ActiZ Jeugd juichen het toe dat met het wetsvoorstel wordt beoogd om zoveel mogelijk kinderen en jongeren in staat te stellen om onderwijs te volgen. Dit sluit aan bij een beweging die zich laat kenschetsen als "van leerplicht naar leerrecht". Het wetsvoorstel beoogt dat bij een beslissing tot vrijstelling van de leerplicht beter wordt gekeken naar wat het beste aansluit bij het kind of de jongere. In het wetsvoorstel wordt voorgesteld dat bij de beoordeling of een kind of jongere lichamelijk of psychisch geschikt is om onderwijs te volgen, ook een advies vanuit een onderwijskundige benaderingswijze wordt betrokken. Ook wordt voorgesteld om de duur van de vrijstelling aan te passen.

Wij zouden bij het wetsvoorstel de volgende opmerkingen willen maken:

1. Toevoegen (licht) verstandelijke beperking:

Wij vinden het positief dat bij de beslissing tot vrijstelling gekeken wordt naar de individuele leermogelijkheden van het kind of de jongere en naar het regionaal beschikbare ondersteuningsaanbod. Dit betekent dat niet alleen lichamelijke en/of psychische aspecten een rol spelen bij een beslissing tot vrijstelling. Het wetsvoorstel gaat over het aanscherpen van de procedure voor vrijstelling op lichamelijke of psychische gronden. De vrijstellingen hebben ook betrekking op kinderen met een (licht) verstandelijke beperking. Graag zouden wij zien dat dit expliciet vermeld wordt in het wetsvoorstel. Juist bij kinderen met een (licht) verstandelijke beperking is het erg belangrijk om per kind vast te stellen wat de leer- en ontwikkelmogelijkheden van het kind zijn.

2. Onderwijskundig advies:

In het wetsvoorstel wordt voorgesteld dat het samenwerkingsverband een advies geeft aan de arts die beoordeelt of een kind of jongere lichamelijk of psychisch niet geschikt is om onderwijs te volgen. Dit om de onderwijskundige benaderingswijze bij de procedure te betrekken. Dit uitgangspunt zou wat ons betreft wel verder uitgewerkt mogen worden, zodat ook duidelijk wordt wat met de onderwijskundige benaderingswijze wordt bedoeld. Het is nu niet duidelijk of deze benaderingswijze slaat op de ontwikkelingen in en mogelijkheden van het onderwijs of dat hier ook de leer- en ontwikkelingsmogelijkheden van het kind onder moeten worden verstaan. Als deze twee aspecten beter van elkaar onderscheiden zijn beschreven, kan van daaruit ook beter worden bepaald wie daarover het beste kan adviseren.

3. Rol gedragswetenschappers:

Naar onze opvatting zijn gedragswetenschappers bij uitstek in staat om deze leer- en ontwikkelmogelijkheden te onderzoeken. In bepaalde situaties kan het belangrijk zijn om een onafhankelijke gedragswetenschapper in te schakelen door de casemanager.

In het wetsvoorstel is de functie van deze gedragswetenschapper niet meegenomen. In het wetsvoorstel is opgenomen dat de arts die beoordeelt of een kind/jongere psychisch of lichamelijk niet geschikt om onderwijs te volgen, ook altijd een advies vanuit onderwijskundige benaderingswijze tot zijn beschikking heeft bij zijn afweging. Wij vinden het van belang om hierin mee te nemen dat een gedragswetenschappelijk onderzoek deel kan uitmaken van een advies vanuit een onderwijskundige benaderingswijze.

4. Consultatie betrokken zorgprofessionals:

Wij missen in het voorstel ook de rol van de mogelijk bij het kind of jongere betrokken zorgprofessionals. Deze zorgprofessionals kunnen mede waardevolle informatie verstrekken over de leer- en ontwikkelmogelijkheden van het kind. Het betrekken van zorgprofessionals in het oordeel van de arts of een kind lichamelijk of psychisch niet geschikt is om onderwijs te volgen, is derhalve van belang. Het betrekken van reeds bij het kind betrokken professionals bij het afgeven van vrijstellingen, maar beter nog bij het bevorderen dat alle kinderen naar school kunnen, past bij de beweging die al een aantal jaren aan de gang is om onderwijs en zorg beter op elkaar af te stemmen, bijvoorbeeld in het programma "Met andere ogen".

5. Zo min mogelijk vrijstellingen regionaal ondersteuningsaanbod:

Wat betreft het regionaal beschikbare ondersteuningsaanbod missen wij de ambitie om voor zoveel mogelijk kinderen de mogelijkheid te geven om onderwijs te volgen. Deze ambitie zou in door de samenwerkingsverbanden, de gemeenten en de zorgpartijen gezamenlijk moeten worden uitgesproken. Maar wij zien hierin ook wel een taak voor de wetgever die het formuleren, maar zeker ook het waarmaken van die ambitie zou moeten faciliteren en ondersteunen. In dat kader vinden wij het te mager dat in de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel staat dat het regionale ondersteuningsaanbod in beeld moet zijn, voordat een beroep op een vrijstelling kan worden gedaan. Het regionale ondersteuningsaanbod moet juist verbreed en verder ontwikkeld worden om tegemoet te komen aan de leer- en ontwikkelmogelijkheden van kinderen, die nu terecht bij het besluit worden betrokken, maar waar het onderwijs op dit moment geen goed antwoord op heeft. Het verbeteren van de procedure voor vrijstellingen lost niets op als tegelijkertijd ook niet wordt gewerkt aan de verbetering van het onderwijsaanbod.

6. Duur van de vrijstelling:

Het voornemen om de duur van de vrijstelling aan te passen, past bij het voornemen om bij de beslissing tot vrijstelling ook beter te kijken naar de mogelijkheden van het kind of de jongere en naar de mogelijkheden van het onderwijs. Beide zijn aan verandering onderhevig. Bij deze nieuwe benadering past het niet dat vrijstellingen worden afgegeven òf voor de duur van een jaar òf voor de volledige leerplichtige leeftijd. Daarbij moet er wel voor worden gewaakt dat bij kinderen bij wie het evident

duidelijk is dat er geen leer- en ontwikkelingsmogelijkheden zijn en dat het blijvend niet mogelijk is om onderwijs te volgen, niet periodiek een nieuwe vrijstelling hoeft te worden afgegeven. Bij het bepalen van de duur van de vrijstelling is dus maatwerk nodig.

CONCEPT